

Preek derde zondag Advent – jaar A – Jes. 35, 1-10; Jak. 5, 7-10; Mat. 11, 2-11

door Tjeerd Visser, stagiair

Wat vinden we het vervelend wanneer iemand een belofte niet nakomt. Een afspraak die niet op komt dagen, een klusje dat niet gedaan wordt, een toezegging die niet wordt waargemaakt. En het komt overal voor: in ons persoonlijk leven, op het werk, in de politiek en ook in de kerk. Zelfs voor onze relatie met God kan het niet-nakomen van een belofte grote gevolgen hebben. Ik maak het in het ziekenhuis met enige regelmaat mee: mensen, die uitgaan van Gods belofte dat hij zal helpen, bidden tot Hem om genezing maar krijgen die vervolgens niet. Voor sommigen is het een reden om hun geloof in God op te geven. Zoals het niet-nakomen van een belofte ook op andere terreinen van het leven een reden is om het vertrouwen op te zeggen, in onze partner, collega, volksvertegenwoordiger, of pastor. Je zou er bijna cynisch van worden.

In het evangelie van vandaag lijkt het Johannes te overkomen. Hij is door Herodes gevangen genomen omdat hij hem had bekritiseerd. En in de gevangenis vraagt Johannes zich vertwijfeld af: “Zijt gij degene die komen zou, of moeten wij een ander verwachten?”. Deze vraag van Johannes komt op het eerste gehoor verbazingwekkend over. Immers, hoe kan déze man déze vraag stellen die aan de oevers van de Jordaan die zelfde Jezus had aangewezen als het Lam Gods, en zelfs zijn eigen leerlingen had aangespoord achter Hem aan te gaan? Ongetwijfeld heeft zijn gevangenschap er iets mee te maken. Ik zou me namelijk zomaar kunnen voorstellen dat Johannes, net als vele anderen in die dagen, de verwachting koesterden dat Jezus spoedig het koninkrijk van God zou vestigen. Had die zelfde Johannes immers niet de nabijheid van dit koninkrijk verkondigd? En daarbij stiekem gehoopt dat hij dit nog zou meemaken? Nu leek zijn lot niet zo veel te verschillen van dat van de andere profeten. Jezus stelt Johannes gerust, en Hij verwijst hem naar de wonderen die ook hij Jezus heeft zien doen: “Blinden zien, kreupelen wandelen, melaatsen worden gereinigd, doven horen, doden worden opgewekt en aan de armen wordt het evangelie verkondigd”. Met deze verwijzing wil Jezus Johannes laten weten dat de aloude profetieën in zijn tijd in vervulling gaan. Dat wat God bij monde van de profeten had beloofd, dat doe ik in vervulling gaan, zo lijkt Jezus te zeggen. Het is al begonnen, merkt ge het niet?

Natuurlijk, de definitieve vervulling laat nog op zich wachten, en misschien had Johannes die juist wel verwacht. Het definitieve heil blijft uit. Maar Jezus lijkt te willen zeggen dat dit nog niet betekent dat God niets doet. Dat wat Jezus doet en zegt moet beschouwd worden als een begin van dat definitieve heil, als een soort voorproefje. Zo houdt hij de hoop op

en het vertrouwen in de toekomst levend. Dat het inderdaad zo werkt zullen we zelf ook kunnen beamen. Ook als iemand iets van zijn of haar belofte waarmaakt, doet dat ons vertrouwen wekken dat de uiteindelijke vervulling van die belofte óók wel zal geschieden. Ons vertrouwen wordt pas beschaamd als er helemaal níets gebeurt. Als de Advent ons iets wil leren is het dit: dat God zijn belofte waarmaakt. De lezingen willen ons daartoe inspireren door ons, ieder jaar weer opnieuw, dat uiteindelijke heil voor te houden. Zo ook vandaag in de lezing van Jesaja, die ons de boodschap voorhoudt: “Houdt moed, weest niet bang... Hij brengt u redding”. En door te laten zien dat God deze belofte waarmaakt, zoals we lezen, ook vandaag, in het evangelie: Jezus brengt die redding, misschien niet definitief, maar het begin, een voorproefje is er. Door opnieuw, zoals eigenlijk iedere zondag, naar Jezus te kijken worden we geïnspireerd om te blijven hopen, te blijven vertrouwen dat het goed komt.

Daar zouden we natuurlijk tegen in kunnen brengen: “Maar dat is al bijna tweeduizend jaar geleden: waarom moet Gods hulp in onze tijd zo lang duren, laat staan de definitieve vervulling van zijn belofte”. Geen gekke vraag, zeker niet in deze tijd die al zoveel onzekerheden kent. In de geest van het evangelie van vandaag zou een eerste reactie op deze vraag een wedervraag kunnen zijn: moeten wij onze verwachtingen niet ook een beetje temperen? Jezus zelf stelt verschillende van deze wedervragen met precies die bedoeling in het tweede deel van de evangelie lezing van vandaag: “Wat zijt gij in de woestijn gaan zien? Een riet, dat met de wind meewaait? Wat zijt gij dan gaan zien? Een mens, die weelderig gekleed gaat? Zie, die weelderig gekleed gaan, zijn in de huizen van de koningen? Waarom zijt gij dan uitgegaan? Om een profeet te zien?” Deze vragen zijn bedoeld om de verwachtingen die mensen van Johannes hadden te temperen.

Maar ook de verwachtingen die mensen hebben van Hem zelf probeert hij op verschillende momenten te temperen, en zelfs bij te stellen. Vooral als het woord Messias valt. De verwachtingen die met dit woord gewekt werden waren immers hoog gespannen, en steeds meer mensen gingen Jezus precies dat noemen: Messias. Ja, Hij was dat ook, en heeft dat van zichzelf ook gezegd. Maar Jezus wilde dat Messias-schap zo anders invullen dan mensen hoopten of verwachten: niet met macht en luister, maar in zwakte en nederigheid. Kortom, Jezus wilde Johannes, zijn tijdgenoten en ook ons duidelijk maken dat God dikwijls zo anders handelt dan wij zouden verwachten of wensen. En bovendien: het mag dan inmiddels tweeduizend jaar geleden zijn dat Jezus die start maakte met, en dat voorproefje gaf van het definitieve heil. Maar God heeft de tijd. Hij handelt op zijn

manier én op zijn tijd. Wij mensen zijn dikwijls zo ongeduldig. In het besef dat God geduld heeft met ons, durven we ons zelf dan ook de vraag te stellen: hoe geduldig zijn wij met Hem? In de tweede lezing uit de Jakobus brief lezen we een bevestiging van deze wedervraag: "... oefent u in geduld tot de komst van de Heer". En: "Weest geduldig... want de komst van de Heer is nabij".

Maar misschien nodigen, in dit verband, de Advent en de lezingen van vandaag ons ook nog tot iets anders uit? Als we dan toch bezig zijn ons zelf te bevragen, kunnen we ons zelf misschien ook deze vraag stellen: in hoeverre probeer ik in mijn leven, ja, in hoeverre proberen wij samen als kerk, iets van die start die Jezus gemaakt heeft, iets van dat voorproefje dat Hij gegeven heeft zichtbaar te maken in onze tijd? Heeft Jezus van zijn kerk niet gezegd dat zij het zout der aarde en het licht der wereld is? Ja, de kerk bestaat weliswaar uit kleine, zondige mensen, maar zij is óók het Lichaam van Christus dat geroepen is handen voeten te geven aan het evangelie in deze wereld. Een mooie vraag zou zijn hoe wij dat in deze tijd, in alle beperktheid toch kunnen doen.

Misschien is het volgende, tot slot, een begin van een antwoord op die vraag. Het is vandaag de zondag Gaudete, hetgeen letterlijk betekent de zondag Verheugt U. We worden opgedragen om blij te zijn. Het is waar: je kunt niet blij zijn op commando. Maar toch. Het visioen dat Jesaja vandaag in de eerste lezing schetst wil ons inspireren tot die vreugde, en ook Jezus wil in zijn antwoord aan Johannes hem, en indirect ook ons, in die vreugde sterken. Kunnen we aan hen een voorbeeld nemen, die net als wij te maken hadden met tegenslagen, misschien wel grotere dan de onze? Kunnen wij, gesterkt door ons geloof, door alle vragen en twijfels heen, toch iets van de vreugde blijven uitdragen? Misschien kan het ons lukken met de steun van Gods onvoorwaardelijke liefde die handen en voeten krijgt in de gemeenschap die we samen vormen, en waarin we elkaar tot steun zijn. En misschien dat niet alleen wij, maar ook andere gelovigen, geïnspireerd door óns voorbeeld, de moed erin houden en blijven vertrouwen op de uiteindelijke vervulling van Gods belofte.